

10. DO 12. OKTOBER 1997, NOVIGRAD

Letošnji 12. izlet Slovenskega vestnika nas bo popeljal v Novigrad v Istro, kjer smo za vas rezervirali luksuzni hotel »Maestral«.
Cena 1.400,- šil., dodatek za enopostajno sobo 300,- šil.
Za vaše prijave je tel.: 0463/514300-40 (Milka Kokot) že odprti!

Prvi občni zbor boroveljskega vrtca

VBOROVLAH se je tudi uradno konstituiral odbor, ki bo vodil dvojezični otroški vrtec. Kot smo že pisali v prejšnji številki, potekajo dela za adaptacijo poslopja zelo naglo in tako bo vrtec že 22. septembra odprl vrata za prve, ki se bodo učili izražanja v obeh deželnih jezikih, poleg tega pa bo na nevsihljiv in igriv način potekal tudi pouk angleščine, enkrat do dvakrat na teden.

Vzdušje na občnem zboru je zbuvalo upravičen optimizem, saj poteka vse po načrtih oz. je časovni plan celo presežen, za kar gre zasluga predvsem

občinskemu odborniku Volilne skupnosti in predsedniku SPD Borovlje Melhijorju Verdelu.

Soglasno je bil potrjen nov izvršni odbor: predsednik mag. Roman Verdel, podpredsednik dr. Roman Schellander, tajnica Andreja Müller, njena namestnica Mirjam Kampuš, blagajnik dr. Franc Wutti, njegov namestnik Lenc Kreutz, članici mag. Vera Wutti-Incko in Jožica Ojcl. V nadzornem odboru pa so Melhijor Verdel, mag. Peter Waldhauser in Sonja Wa-

kounig. Vrtec bo deloval pod strokovnim vodstvom izkušene vzgojiteljice Angele Kuchling, njena pomočnica pa bo Triksi Verdel.

Društveniki so mnenja, da letos še ne bo toliko prijav, kot bi lahko sprejeli otrok, kajti odločitev za ustanovitev vrtca je padla zelo hitro in skorajda v zadnjem trenutku, tako da je veliko staršev prijavilo otroke pač v občinski vrtec. Prav gotovo pa se bo drugo leto položaj krepko spremenil. S. W.

Umrla mati Tereza

Pretekli petek je umrla v starosti 87 let svetovno znana misijonarka in dobitnica Nobelove nagrade za mir leta 1979 mati Tereza s pravim imenom Agnes Gondža Bojadžiju. Rodila se je leta 1910 albanskim

staršem v Skopju. Po narodnosti je bila Albanka katoliške veroizpovedi. Z 18. letom se je preselila v Indijo, kjer je leta 1949 v Kalkutti ustanovila katoliški red misijonarke ljubezni.

Te danes delujejo v več kot 100 državah in pomagajo revnim, bolnim in obupanim. Njen red, približno 4500 nun, vsak dan z zdravili in hrano pomaga pol milijona družinam, vodi šole, v katerih se uči 20.000 otrok, skrbi za kraje, kjer živi 90.000 gobavcev, v oskrbi pa ima tudi mnoge sirotišnice, re-veže, zasvojenca z mamili in bolnike z aidsom.

Mati Tereza pa je bila tudi ob njenem požrtvovalnem in vzornem delovanju za bližnjega kritizirana zaradi njene konservativne miselnosti v zvezi s kontrolo rojstev in s tem povezano revščino širom sveta. M. Š.

Pred volitvami v Rep. Srpski

Potem ko so bolj ali manj »uspešno« razdelili prebivalstvo Bosne in Hercegovine po etničnih kriterijih, pa se v (samozvani) Republiki Srpski dajejo naprej: predsednica Biljana Plavšić konkurira z odstavljenim Radovanom Karadžićem, ki ga baje zelo vneto išče sodišče v Haagu. Med njima je nastala prava borba za stolček, to pa so nenazadnje zakrivile tudi Združene države, ki koketirajo zdaj z enim, zdaj z drugim.

V kratkem bodo v Bosni občinske volitve, prejšnji teden pa je imela svoj strankarski kongres Izetbegovićeva muslimanska stranka. Izetbegović je bil ponovno potrjen na prvem mestu, v stranki sami pa se širi netoleranca in poskusi islamizacije države pod geslom: To je Bosna. Ali jo boste ljubili ali pa zapustili. Izetbegović se je v svojem govoru zavzel predvsem za vrnitev številnih beguncev.

Iz vsebine

KMETIJSTVO Izvolitev J. Zwittera

Kmetijska zbornica je Janka Zwitterja poverila, da jo zastopa v okraju Beljak na minulem občnem zboru tega gremija v Hrastovici. Stran 2

ZGODOVINA Obisk ZKP v Sloveniji

Zveza koroških partizanov je priredila izlet in obisk vojnega muzeja v Kobaridu in partizanske bolnišnice Franja. Stran 4

Udeležence izleta, ki ga je priredila Zveza koroških Partizanov, je pot pripeljala tudi do legendarne partizanske bolnišnice Franja v bližini Cerknega. Več o tem na strani 4. Foto: SV

PREBLISK

■ Bolj se človek stara, bolj šteje leta, kdaj bo lahko odšel v zasluženo penzijo, pri čemer gotovo ni nepomembno, koliko denarja bo kot penzionist/ka imel/a na razpolago. V debati so skoraj vsak teden novi in drugačni predlogi za urejevanje penzijske reforme. Vedno znova pa se dokazuje izrek,

da je težko nasititi volka, koza pa pustiti celo – izdali naj bi manj denarja (varčevalni paket), ljudje naj bi dlje bili zaposleni, ob tem pa naj bi še zmanjšali brezposelnost, ki ima že grozljive razsežnosti. Posebno med mladimi jih je veliko brez dela, zato silijo starejše, naj se za božjo voljo umaknejo, da bo tudi mladina imela kaj od življenja.

Kdo bo živel starejše, če gredo zgodaj v pokoj? Kako naj pridejo mladi do zaposlitve, če starejši »sedijo« na delovnih mestih? Klobčič, ki se grize v rep. Ženske gredo še vedno lahko nekaj prej v

Zavist med generacijami

pokoj, čeprav je ustavno sodišče odločilo, da je to pravzaprav diskriminacija moških. Tendence pa gre v smer, da se tudi ženskam podaljšuje obvezna delovna doba.

Posebno pereč položaj je pri učiteljih, ki morajo čakati na zaposlitev tudi do osem let. Vendar zavist ni na mestu – starejši kolegi niso prav nič krivi tega položaja. S. W.

TEATR TROTAMORA

BERT BRECHT
KURT WEILL

Opera za tri groše Dreigroschen- oper

REŽIJA Marjan Štikar
GLASBA Jozef Štikar

PE/FR
12. SEP
19.30

SO/SA
13. TEM
19.30

NE/SO
14. BER
15.00

Farni dom
Šentjakob

Priredilci: SPD-Roža

VSAK dan se srečavamo z izjavami o evru, bodoči evropski valuti. Države in politiki so eni za, drugi proti, v Nemčiji najdemo te in druge celo v isti stranki, v Avstriji pa svobodnjaki pripravljajo ljudsko glasovanje.

KOMENTAR

Dr. Kristijan Schellander

Podobno kot svojčas ob odločitvi za ali proti priključitvi k Evropski uniji eni zagotavljajo, da bodočnost brez evra ni mogoča, drugi pa slikajo katastrofni scenarij v primeru uvedbe te nove denarne enote. Naveden državljani pa naj se še spozna.

Gospodarsko gledano bi Evropa lahko kot doslej shajala tudi v bodočnosti brez skupne valute in bi ji zato ne šlo ne boljše ne slabše. Glavna problema, s katerim se danes stara celina sooča – globalizacije svetovnega gospodarstva z odselitvijo industrijske proizvodnje in storitvenih dejavnosti v cenejšo vzhodno Evropo in Azijo, posledica pa je naraščanje brezposelnosti – ni mogoče rešiti ne s starimi in ne z novo denarno enoto.

Evropski integracijski proces je stvar politike. Čeprav močno ekonomsko motiviran in na nek način prav tako izraz globalizacijskih tendenc v svetu, je to vendarle proces preseganja nacionalnih naspotij, ki so na tej celini skozi stoletja povzročali vojne in razdejanja. In če se zmanjšuje pomen in suverenost posameznih držav, če se gradijo

skupne nacionalne ustanove, pospešuje prosti pretok oseb, blaga in kapitala, uresničujejo skupni gospodarski programi, trguje v glavnem med članicami unije, potem tudi ni nelogično uvesti skupno denarno enoto.

Kdaj se naj ta korak izvede, naj bi se odločilo po strokovnih kriterijih. Maastrichtski pogoji so nekaj takega; če naj nastane nekaj skupnega, kar bo koristno za vse udeležene,

Evro-strahovi

potem morajo tudi izhodišča biti približno enaka. Ker na trdnost posameznih denarnih enot vplivajo dejavniki kot n. pr. proračunski primanjkljaj, zadolženost, stabilnost dosežane domače valute ter stopnja inflacije v državi, je pravilno, da ti dejavniki v vseh državah uvažajkah skupne valute odgovarjajo nekim skupnim kriterijem.

Ti kriteriji so bili določeni pred nekaj leti. Vmes se je marsikaj razvilo naprej ali pa drugače, kot se je svojčas pričakovalo. Če bi nekatere od velikih članic ne zmogle izpolniti pogojev, je smiselno preložiti uvedbo – ali pa pogoje. Toda to je odločitev, na katero naj bi najbolj vplivale ocene strokovnjakov.

V realnosti seveda ne odločajo strokovnjaki, temveč politika – politika držav, njihovih voditeljev, strank in lobi-

jev. V Nemčiji npr. se že pripravljajo na naslednje volitve; za zveznega kanclerja Kohla je uvedba evra 1. januarja 1999 vprašanje osebnega uspeha ali neuspeha, opozicija pa seveda stvari vidi ravno obratno. Italija, ki je dolgo časa imela probleme z izpolnjevanjem pogojev, hoče biti v prvem krogu držav udeleženk pri evru, tako da njen minister zagovarja preložitev za eno leto. Pri nas šef svobodnjakov na svoji samozastavljeni poti na kanclerski stolček namerava izrabit nezadovoljstvo ljudi zaradi varčevalnega paketa in pripravlja ljudsko glasovanje proti evru, pri tem pa po znanem receptu neti strahove »tistih poštenih Avstrijcev, ki trdo delajo« in malih varčevalcev, ki bi menda zgubili pri vrednosti svojih prihrankov.

Podpihovanje strahov, da bo vrednost franka padla, je seveda neutemeljeno. Če se bo ob doseganju skupno definiranih pogojev strokovno določilo razmerje vrednosti dosežanih nacionalnih valut do nove skupne, potem se vrednost in kupna moč nove valute ne bosta razvijali dosti drugače kot pri dosedanjih. Šiling ali marka sta tudi doslej v razmerju do dolarja, jena ali švicarskega franka – poleg marke glavnih valut svetovnega trga – odvisno od mednarodnih gospodarskih gibanj rasli ali padali. Kdor je špekuliral, prodajal ali potoval npr. v Ameriko, mu je to enkrat prineslo več, drugič manj. No, vemo pa tudi, da bi občasno poceni nakupovanje v Italiji deloma odpadlo. ■

OBČNI ZBOR KMETIJSKE ZBORNICE

SJK za osnovni prispevek

Pretekli torek so se zbrali na občnem zboru v Hrastovici zbornični svetniki/svetnice, kjer so razpravljali/e o svojih stanovskih vprašanjih. V središču razprav je bila točka tri dnevnega reda.

Že nekaj let traja diskusija o povišanju obveznega prispevka (Sockelbetrag). Osnovni prispevek bo znašal 300 šil. in bo obvezen za vse posestnike, ki imajo več kot 2 ha zemeljske površine.

tudi Skupnost južnokoroških kmetov, njena zastopnika Domej in Zwitter. Proti povišanju je glasovala socialistična in svobodnjaška frakcija.

Zwitter izvoljen

Točka štiri dnevnega reda je bila izvolitev članov (skupno 11) v komisijo za promet z neprimičninami (Grundverkehrskommission). Mandatar SJK, Zoljan Janco Zwitter je bil izvoljen z glasovi Bauernbunda kot zastopnik za okraj Beljak dežela. FP in SP zastopniki pa so iz protesta zapustili sejno dvorano. Janko Zwitter: »Izvolitev v ta gremij je za SJK lep uspeh«.

ZOI 2006

Na občnem zboru se je Janko Zwitter tudi javil k besedi v zvezi s kandidaturjo Koroške za zimske olimpijske igre (ZOI) leta 2006 »Brez meja«. Dejal je, da bi bile te igre za razvoj kmetijskega prebivalstva potrebne in pomembne, ker je pričakovati za 25.000 kmečkih obratov s 100.000 prebivalci nove impulze.

Predlagal je, da naj glasilo kmetov/kmetice »Kärntner Bauer« obširno poroča o pomenu takega dogodka za koroške kmete in kmetice in da se predsedstvo Kmetijske zbornice odloči za podporo kandidature in ljudskega glasovanja 5. oktobra tega leta.

Janko Zwitter

Foto: SV

Bauernbund (VP) je to zahtevo po prispevku utemeljil z argumentom, da je prispevek že 20 let nespremenjen in da mora Kmetijska zbornica zadovoljiti potrebe kmetov in časa. Če hoče vse to uresničiti potrebuje finančno močno in neodvisno stanovsko organizacijo. Predlog o povišanju članarine je podprla

NOVICE IZ SLOVENIJE

Quo vadis, Pahor?

POLITIČNI veljaki v Sloveniji si te dni najbolj belijo glave s kadrovske kombinatoriko. Ker pravega »protikučana« še nihče ni predlagal, ker doslej znani kandidati za predsednika države po ocenah poznavalcev ne bodo zbrali niti dveh odstotkov glasov in ker naj bi predsednik državnega zbora šele ta teden razpisal predsedniške volitve, velja glavna pozornost tekmi za bodočega ljubljanskega župana.

Dimitrij Rupel je pred nekaj dnevi odstopil, ker odhaja za veleposlanika v Združene države Amerike. Funkcija župana prestolnice je ena tistih, ki že sodijo v ozek krog najbolj prestižnih funkcij v državi.

Tudi do tu je vse lepo in prav. Prav je tudi to, da so začele stranke, ki so dobile največ glasov na zadnjih mestnih volitvah, iskati svojega kandidata. Imena krožijo med ljudmi in med strankami. A, roko na srce, ne stranke sredine in ne desnica niso postregle s kakšnim imenom, ki bi lahko navdušilo. Pojavljajo se bolj ali manj znani mestni veljaki, ki že doslej niso nikoli s pre-

pričljivo večino zasedli kak pomemben stolček. Naštevati vse stranke, ki so zastopane v Mestnem svetu, ali stranke, ki v državi kaj veljajo in imena vseh kandidatov nima smisla.

Moj današnji komentar gre bolj v tisto smer, ki kaže na nerazumljive poteze, ki jih vleče levica na Slovenskem. Res je, levica, če je od nje še kaj ostalo.

Na volitvah pred tremi leti za Mestni svet Ljubljana je največ glasov od vseh strank dobila Združena lista socialnih demokratov. Njen sedanjí podžupan, pa mestni svetniki in sploh strankin mestni odbor se dobro držijo. So načelni, spretno so se izognili številnim aferam, ki so neprestano v Ljubljani in imajo veliko privrženecov, tudi med ljudmi, ki sicer niso v stranki. Ampak kot kaže, se v tej stranki dogaja nekaj res čudnega. Istočasno ko številne stranke in posamezniki ponujajo svoje kandidate za bodočega župana, ljubljanska levica nima oziroma noče ali ne sme predlagati svojega kandidata, še več, vodstvo Združene liste Slovenije

na čelu z Borutom Pahorjem je pohitelo in javno, jasno in glasno podprlo kandidaturjo bivše poslanke Danice Simšič, ki jo predlaga Demokratska stranka. Gre za stranko, ki na ravni države ni prišla niti v parlament, v Mestnem svetu pa je šibko zastopana. Gre za stranko ex-Demos, gospe Simšičeva pa je podpredsednica stranke.

Svoj odstop z mesta predsednika ljubljanske organizacije Združene liste je že nepreklicno napovedal dr. Lev Kreft. Kaže, da bo v kratkem močno zaropotalo v sami stranki Združene liste na relaciji mesto Ljubljana in centrala stranke. Odvisno, kdo bo novi predsednik Mestne organizacije. Tisti, ki danes nosijo breme v mestu, so zagotovo upravičeni, da sodelujejo pri kandidaturi za župana. Ne le, da imajo realne šanse, da bi kandidat ZLSD v Ljubljani lahko celo zmagal, nedopustno je, da v tekmo ne bi šli in še bolj nedopustno je, da bi se umaknili in podprli katerega drugega kandidata. Še najmanj pa iz vrst bivšega Demosa. Ali vodstvo stranke (Pahor) odstopa od leve usmeritve in članstva ali pa bomo morali ljubljanski levičarji ustanoviti novo stranko?

Aleš Kardelj

GRADIŠČANSKI HRVATI

Kandidature svobodnjakov

Kar je na Koroškem že dolgo realnost, pa je na Gradiščanskem še vedno novost. Tam se večja vpliv svobodnjakov po občinah. Gradiščanski Hrvati zato z nezaupanjem zasledujejo politični razvoj na podeželju, kjer bodo pripadniki Haiderjeve stranke v mnogih primerih prvi nastopili na občinskih volitvah. Nastopiti nameravajo v 120 občinah, kar je še nekrat več kot doslej.

Doslej vodijo po občinah še vedno liste ljudske stranke, za bodoče volitve pa so socialdemokrati napovedali cilj, da naj bi dosegli večino županov. Ob kandidaturi FPÖ in ob rastočem protestnem potencialu med ljudmi bo težko za obe večji stranki, SPÖ in ÖVP.

Vpliv »plavih« pa raste tudi na jezikovno mešanem področju, kar je prav tako novost. Zeleni ne nastopajo pod to oznako, temveč imajo tudi razne druge liste.

Šolstvo na Gradiščanskem

Čeprav je čakalna doba za novepečene učitelje v Avstriji dolga, pa je na Gradiščanskem podobno kot na Koroškem, po-

manjkanje dvojezičnih učiteljev in učiteljic. Čeprav dobi praktično vsak učitelj z izpitom hrvaščine službo, bi jih še potrebovali. Planska mesta so sicer zasedena, a manjkajo tisti, ki morajo biti pripravljeni za zamenjavo ali dodaten pouk.

Zanimivo je, da so na dvojezičnih šolah obdržali tudi nekaj enojezičnih učiteljic (nemških), kot pravijo, »da bi ne pokvarili klime v deželi«.

Sosvet za Hrvate

Avgusta je potekla mandatna doba za doslejše člane sosveta za narodno skupnost gradiščanskih Hrvatov. Jeseni bo formiran nov sosvet in razna društva in organizacije so že napravila predloge za nove člane, vendar je pričakovati, da bo ostal sestav približno tak kot doslej. V njem naj bi bili zastopani Hrvatsko kulturno društvo (HKD), Hrvatsko-gradiščansko kulturno društvo (HGKD) na Dunaju, Hrvatski akademski klub (HAK), Hrvatsko tiskovno društvo (HŠTD), Hrvatska narodna visoka šola (HNVŠ), Hrvatski kulturni in dokumentacijski center (HKDC).

Delovanje Iniciative manjšin je priznano

Konec tedna je Iniciativa manjšin imela na Dunaju razširjeno sejo, pri kateri so navzoči v prvi vrsti razpravljali o aktivnostih letošnjega leta. Pri trenutnih številnih projektih izstopajo predvsem trije, ki so vsi mednarodnega značaja in za katere je bilo mogoče dobiti tudi subvencije od skladov Evropske unije.

Gledališče

Projekt »Teater za Rome« je bil zasnovan kot neke vrste poletni kolidž in se ga je udeležilo nad 30 romskih mladincev iz Slovaške, Makedonije, Madžarske, Češke, Avstrije in Nemčije. Pri tem tritedenskem izobraževalnem srečanju so se udeleženci podrobno seznanjali z romsko zgodovino. Zgodovinske dogodke, ki so bili po svoje zelo usodni in odločilni za romske skupine, so obdelali z različnimi gledališkimi metodami. Ta zvrst soočanja z zgodovino, ki so jo mladinci poznali iz pripovedi svojcev, je nudila možnost, da je vsak po svoje dobil »živ« pristop do dogodkov, ki živijo v spominu Romov. Po-

letni kolidž, ki je bil v nižjeavstrijskem mestecu Horn, je bil zaradi tega edinstven, ker je pri vseh dejavnostih šlo za spoznavanje in približevanje romske kulture in zgodovine. Iz te pobude Iniciative manjšin naj bi se v bodoče razvila prava poletna akademija oz. šola s certifikati za Rome, ki naj bi bila pomembna za izobrazbo romske mladine.

Literatura

Drugi večji in zelo uspešni projekt Iniciative je »Literatura sveta v pouku«. Ta projekt ima namen, približati v splošnem pouku literaturo pozabljenih in manj poznanih manjšin. Sodelavci projekta so zbrali nad 300 različnih literarnih naslovov, ki so jih komentirali. Projekt je predvsem zaradi tega zanimiv, ker zainteresirani učitelji lahko na hitro dobijo najpomembnejše informacije o literarnem ustvarjanju manjšin po svetu. Delo »Literatura sveta v pouku« je zelo široko zasnovano. Nikakor ni evrocentrično, marveč zaobsega literaturo manjšin drugih kontinentov. Zaenkrat sta izšli dve bro-

šuri, ki sta namenjeni literarnemu pouku v glavnih šolah in gimnazijah. V pripravi je brošura, ki bo vsebovala literaturo manjšin za osnovno šolo.

V tekočem in naslednjem šolskem letu pa bo Iniciativa manjšin skupaj s pedagoškimi inštituti vseh zveznih dežel pripravila seminarje, ki naj bi uč-

telje usposabljal za spoznavanje in obdelavo manjšinske literature. Ta projekt je pri nekaterih mednarodnih učiteljskih organizacijah, ki se zavzemajo za medkulturno učenje, naletel na velik odmev. Iz Holandske in Italije sta dve ponudbi, s ka-

terima bi bilo mogoče ta projekt razširiti na evropsko raven.

Šolstvo

Tretji projekt, ki je zelo odmeven, je šolska in učiteljska kooperacija med Innsbruckom in Sarajevom. Pri tem sodelovanju gre za vzpostavitev in normaliziranje šolske infrastrukture v Sarajevu in okolici. Nekateri učitelji iz Innsbrucka, ki so v zadnjih letih poučevali begunske otroke, so za več mesecev v Bosni, kjer pomagajo pri integraciji tistih družin, ki so se vrnile. Istočasno teče v Innsbrucku daljnoročna akcija, pri kateri gre za zbiranje in nabavljanje osnovnih učil in šolskih potrebščin za sarajevske šole. Skupaj s tirolskim deželnim šolskim svetom in tamkajšnjim pedagoškim inštitutom pripravlja Iniciativa manjšin dodatno izobraževanje, ki naj bi sarajevskim učiteljem za nemški jezik omogočalo izpopolnjevanje v njihovi stroki.

Novi projekti

Pri seji sta bila predstavljena še dva nova projekta, za katere je treba najti in zagotoviti finančna sredstva. Projekt »Svetovalna pomoč inozemcem« naj bi bil v Innsbrucku in bi bil na-

menjen problemom, ki nastaja v osebnih odnosih med inozemci in domačini v partnerstvu, prijateljstvih in zakonih. Potreba po kvalificirani svetovalni pomoči pri reševanju osebnih in kulturno pogojenih konfliktov je vedno večja in zato naj bi se iz projekta razvila neka stalna institucija.

Projekt »Pripovedovanje zgodb« naj bi služil odkrivanju in spoznavanju pozabljenih kultur. Ta projekt je literarno umetniškega značaja, je v prvi vrsti namenjen interesantom tuje literature in naj bi bil na Dunaju. Pogajanja med Iniciativo manjšin in dunajsko ustanovo Literaturhaus tečejo.

Za Iniciativo manjšin je vsekakor razveseljivo, da je s svojimi projekti in s svojim delom veliko doprinesla k boljšemu dojetanju in spoznavanju manjšin v Avstriji. Za marsikateriga, ki se hoče udeleževati na področju odnosa med večino in manjšino, med domačini in tujci je Iniciativa važna institucija, ki nudi strokovno pomoč. Zato tudi ni čuda, da v zadnjih mesecih prihaja vedno več študentov dunajske univerze, ki bi radi v sodelovanju in s pomočjo Iniciative uresničili razne ideje. **Vladimir Wakounig**

Partizani in izseljenci za pogovor

Na prvem pogovornem krogu prejšnji teden, ki ga je sprožil deželni glavar Zernatto o iskanju poti iz zagate, v katero so deželo potegnili dvomljiva praznovanja na Vrhu/Ulrichsbergu, je bilo zagotovljeno, da bosta k nadaljnjim pogovorom povabljeni tudi Zveza koroških partizanov in Zveza slovenskih izseljencev. Torej dve združenji, ki zastopata prav tisto koroško prebivalstvo in del ljudstva, ki je pod nacisti bil načrtna tarča pogromov in etničnega čiščenja in ki se je vsled tega nasilja nacizmu uprl z orožjem v roki. Oboji so prinesli pomemben in mednarodno priznan delež k osvoboditvi Avstrije, česar seveda prav na Koroškem določeni krogi, ki jim žal ne manjka političnega vpliva in lobbija, sploh ne čujejo radi. Naslednji pogovorni krog naj bi bil v mesecu novembru. SV je prosil predsednika obeh omenjenih organizacij, inž. Petra Kuharja (ZKP) in Jožeta Partla (ZSI), da bi ocenila ponudbo oz. povabilo na pogovor. Srž njunih izjav je, da sta za odkrite in poštene pogovore.

Jože Partl: Zveza slovenskih izseljencev se bo omenjenega pogovora seveda udeležila, kajti mi smo zadnji, ki ne bi bili za dialog. Ta je namreč potreben, čeprav bi prof. Hödl lahko imel prav, da čas morda še ni dozor. Osebnostno mislim, da bi tisti, ki praznujejo na Vrhu/Ulrichsbergu, morali končno priznati, da so bili zapeljani in da se niso borili za Avstrijo in za mir, ampak za nečloveški režim.

Peter Kuhar: Zveza koroških partizanov pozdravlja pogovor, če vodi k zblizanju in boljšim ter odkritim odnosom med obema narodoma v deželi in če bo ta pogovor doprinesel k temu, da se bojo medsebojni odnosi postavili na jasne temelje.

Koroški partizani so v Avstriji kot prvi začeli vojaški upor proti nacistični oblasti, ki je to državo zasedla in njeno ime iz-

Inž. Peter Kuhar

brisala z zemljevida, Slovence pa obsodila na pogin. Ta boj nam daje zavest in zadoščenje, da smo veliko doprinesli k temu, da je Avstrija dobila po vojni državno pogodbo in je postala samostojna in suverena država. Partizani smo, in to je treba Koroščem jasno povedati, neizbrisni del koroške zgodovine in da je naša borba proti nacizmu mednarodno priznana.

GESELLSCHAFT FÜR BEDROHTE VÖLKER

Herrn Bürgermeister
Hofrat Dr. Helmuth Krainer
A-9170 Ferlach/Borovlje

Luxemburg/Bozen/Göttingen, 3. 9. 1997
Zweitsprachige Kindergartengruppe
in Ferlach/Borovlje

Sehr geehrter Herr Bürgermeister,

unsere Menschenrechtsorganisation wendet sich an Sie in Sorge wegen der Weigerung des Gemeinderates, im Kindergarten von Ferlach/Borovlje eine zweisprachige Gruppe (slowenisch-deutsch) einzurichten.

Der Gemeinderatsbeschluss vom 8. Juli ist nicht nur eine Ohrfeige für die slowenischsprachigen Bürger Ihrer Gemeinde, deren Kindern die muttersprachliche Kindergarten-erziehung verwehrt bleiben soll. Viel schlimmer ist die Botschaft, die von Ferlach/Borovlje an alle nicht-deutschen Minderheiten in Österreich ausgeht: nämlich, daß der Volksgruppenschutz in Österreich trotz Artikel 7 des Staatsvertrages und Volksgruppengesetz nur ein Lippenbekenntnis ist und man in Wirklichkeit von den Minderheiten Anpassung erwartet.

Wir bitten Sie, diesem Eindruck entgegenzuwirken und den Beschluss vom 8. Juli zu revidieren.

Mit der Ablehnung der zweisprachigen Kindergartengruppe hat der Gemeinderat

den österreichischen Bürgern slowenischer Nationalität vor allem eines deutlich gezeigt: sie werden als Bürger zweiter Klasse angesehen, wenn sie sich nicht germanisieren lassen. Man hat beinahe den Eindruck, Sie würden die Slowenischsprachigen als Ausländer ansehen, für die Laibach zuständig ist und nicht Ihre Gemeinde, in der sie leben, Steuern zahlen und Kinder aufziehen. Für besonders beunruhigend halten wir es, daß die Entscheidung gegen die zweisprachige Kindergartengruppe offenbar nicht von sachlichen Erwägungen geleitet war, sondern vor allem von ideologischem Dogmatismus.

Na borovljskega žuana in njegove sodelavce je naslovljeno pismo, ki ga je poslala Družba za ogrožene narode. V njem obsoja jo odnos borovljske občine do slovenskogovorečega prebivalstva in izražajo nerazumevanje glede odklonitve dvojezične skupine v okviru občinskega vrtca.

Ein uns vorliegendes Flugblatt der Freiheitlichen (Ferlacher Nachrichten) bringt sinngemäß zum Ausdruck: die slowenischsprachigen Kinder sollen darunter leiden, daß Slowenien die Nachkriegsvergangenheit nicht aufarbeitet. Aus Sorge um das Wohlergehen der altösterreichischen Minderheit in Slowenien werde es keine »Zugeständnisse« an die slowenische Minderheit mehr geben.

Wer nicht einmal bereit ist, die eigenen Bürger mit ihren sprachlichen und kulturellen Besonderheiten zu verteidigen, ist unglaublich, wenn er von anderen den Schutz von Minderheiten fordert. Wenn schon die Einrichtung einer zweisprachigen Kindergartengruppe als »Kniefall« und »Zugeständnis« gilt, dann ist nicht Minderheitenschutz das Ziel, sondern Assimilierung und Gleichmacherei. Für solche Ideologen ist die sprachliche und kulturelle Vielfalt ihrer schönen Heimat Kärnten offensichtlich kein wertvolles und schützenswertes Gut, sondern eine unzumutbare Belastung, die es auszumerzen gilt.

Wir bitten Sie eindringlich, sich dieser kleinlichen, ewiggestrigen Ideologie nicht zu beugen und statt dessen die entspannte, weltoffene Toleranz zu zeigen, für die die Österreicher berühmt sind. Bitte setzen Sie sich dafür ein, daß die zweisprachige Kindergartengruppe zustandekommt.

Im übrigen setzen wir uns auch für die Gleichberechtigung der deutsch-österreichischen Volksgruppe in Slowenien ein.

Mit freundlichen Grüßen

Tilman Zülch

Bundesvorsitzender der GfBV Deutschland
gez. Wolfgang Mayr
Vorsitzender der GfBV Südtirol
gez. Andre Rollinger
Vorsitzender der GfBV Luxemburg

VKOLEKTIVNI spomin evropskih narodov sta za vselej zapisana pojma kot soška fronta in upor proti nacizmu in fašizmu. Neizbrisno in nepremerno globlje pa sta zarisana v zavest Slovencev, saj sta neodtujljivo povezana z našo zgodovino, z usodo, ki je naš narod doletela v tem stoletju. Oba pojma sta se namreč dogajala na tleh danes neodvisne Republike Slovenije in oba sta za nastanek in rojstvo samostojne slovenske države ključnega pomena. Neizpodbitna je resnica, čeprav bi določeni krogi (danes tudi v Sloveniji, ne zgolj v Italiji!) zgodovino radi drugače napisali, da bi brez antifašističnega upora in boja Slovencev, predvsem pa primorskih rojakov, ki so že od leta 1918 bili pod Italijo in od leta 1922 trpeli pod fašisti, Primorska leta 1947 ne bila priključena k Jugoslaviji in ne bi postala sestavni del slovenske države. In vprašljivo je, kaj bi Slovenija brez Primorske?

V te zgodovinsko tako pomembne kraje je v dneh praznovanja ob petdesetletnici priključitve Primorske k Sloveniji priredila Zveza koroških partizanov svoj letni izlet. Cilja enodnevnega potovanja preteklo soboto sta bila Kobariški muzej, v katerem je stvarno in brez vsakršne sence »junaštva« dokumentirana 12. ofenziva na soški fronti, ter bolnišnica Franja, kjer je od leta 1943 pa do 1945 v popolni tajnosti in pod najtežjimi pogoji v nedrjih skoraj nedostopne hudourniške soteske in v neposredni bližini Cerknega delovala legendarna partizanska bolnišnica, poimenovana po glavni zdravnici dr. Franji Bojc-Bidovec.

Odlikovan muzej

Domala četrto stoletje pred prvo svetovno vojno (1914–1918) je duhovnik in pesnik Simon Gregorčič, ki se ga je oprijel naziv »goriški slavček«, v vizionarski pesmi o Soči napovedal vojno nevihto, ki da bo zatekla Sočo in kraje ob njej. V verzu »tod sekla bridka bodo jekla in in ti mi boš krvava tekla« je Gregorčič skoraj do potankosti opisal, da bojo granate in vojska opustošili te cvetoče kraje. In res! Ko je leta 1915 kraljevina Italija na strani antantnih sil vstopila v vojno in v pričakovanju, da bo po vojni kot plen lahko pokasirala slovenske in hrvaške pokrajine vdolž Soče ter jadranskega morja, zamenjala stran ter napovedala vojno avstro-ogrske monarhiji, se je za te kraje in njihovo prebivalstvo pričel krvavi pot in uresničitev Gregorčičeve napovedi. Soška fronta je kot najvzhodnejši del nekaj sto kilometrov dolge frontne črte od švicarske meje preko tirolskih gorovij in Ploč (Plöcken) postala eno najbolj krvavih in dramatičnih bojišč prve svetovne vojne, njen dvomljiv sloves se kosa z Verdunom, gališko ter solunsko fronto.

Na soški fronti je po približnih izračunih padlo vsaj milijon ljudi, kar je seveda tudi izraz takratne vojaške strategije vko-

OBISK ZKP V KOBARIDU IN BOLNIŠNICI FRANJI:

Tam, kjer sta dokumentirana smrt in upor

pavanja v strelne jarke, in ki ni poznala meje pri žrtvovanju vojakov za vojaške cilje. Te strategije so se posluževale vse vojskujoče strani, svoj višek pa je brezdvomno dosegla pri Verdunu.

Italijanom je v enajstih ofenzivah uspelo utrditi in okrepiti svoje položaje v soški dolini, frontna črta je povečini tekla po grebenih Stola, Rombona, Krna in Kanina, ponekod so si vojaki stali samo za strel nasproti. Civilno prebivalstvo je zaradi stalnih bojov moralo zapustiti dolino in bilo eveakuirano globoko v Italijo oz. Avstrijo. Med drugim je na Štajerskem blizu Judenburga bilo taborišče slovenskih beguncev. Bovec na

načrt. Bilo je treba spraviti ogromno orožja na vrhove, pregrupirati in preurediti enote, zagotoviti oskrbo ter komunikacijske vezi.

Italijani so sicer opazili premike na avstro-ogrske strani, vendar jih niso jemali resno. Kajti zaradi svojih odlično utrjenih položajev in lokalnih strateških prednosti so bili trdno prepričani, da jim nihče ne more do živga. In zato zveni ironično, da je italijanski kralj Emanuel tik pred ofenzivo oktobra 1917 zmagoslavno obiskal položaje na Stolu. Prav ko je odhajal, je nasprotna stran štartala zadnje priprave za protinapad.

Ta je bil tako dobro pripravljen in tako silovit, da so av-

potujčiti in jim vladati z nasiljem in bičem. Poleg Slovencev in Hrvatov je podobna usoda doletela tudi Nemce in Ladince na Južnem Tirolskem, kjer je fašistični slavalok v Boznu kamniti dokaz te odvratne politične misije, ki se ji je pod fašizmom zapisal italijanski narod.

Kako so Italijani ravnali s slovanskima manjšinama, je znano. Fašizem jim je hotel vzeti eksistenco, čast in dostojanstvo, jezik in kulturo. Nasilje je bilo nepopisno in kot odgovor nanj se je rodil upor. Sprva v majhnih celicah, pozneje pa v širokem zamahu je gibanje TIGR (Trst, Istra, Gorica in Reka) prepletlo vsa zasedena območja. Italijanske obla-

kovan z nazivom »evropski muzej leta«. Na soški fronti so se med drugim borili general Erwin Rommel, Benito Mussolini, general Badoglio, pisatelj Ernest Hemingway pa je bil vojni dopisnik.

Bolnišnica Franja

Od fašističnega nasilja do partizanskega upora je bil majhen korak. Eno od najbolj žgočih vprašanj partizanstva je bila zdravniška oskrba in rehabilitacija borcev. Zato je Vrhovni štab narodnoosvobodilne vojne uredil na vsem bojnem ozemlju nad 120 partizanskih bolnišnic, ki so morale delovati v največji konspirativnosti. Po septembru 1943 je tudi za severno Primorsko oz. za potrebe IX. korpusa (7 brigad, 10.000 borcev) bilo treba urediti bolnišnico.

Po nasvetu domačina je partizanski zdravnik dr. Viktor Volčjak izbral skrito sotesko Pasnice nad Cerknem za lokacijo hospitala. Prve borce je bolnišnica sprejela decembra 1943, postopoma pa so jo izgradili v polnovredno ambulanto, ki je kot ena od redkih partizanskih bolnišnic v Evropi razpolagala celo z rentgenom in operacijsko sobo. Ambulanta je imela lastno elektrarno, v teku časa pa je narasla na 13 objektov oz. barak, obenem pa je razpolagala z zaščitnimi napravami in bunkerji. Vse potrebščine za bolnišnico in tudi bolnike so morali zaradi varnosti vanjo prinesiti po potoku Čerinščica. Franja je samo zato mogla delovati v polni tajnosti, ker med domačini ni bilo izdajstev oz. ker Primorska enako kot Koroška ni poznala domobranstva oz. slovenskih vojaških kolaborantov z okupatorjem. Nemci so Franjo vseskozi iskali, a je niso našli. Bolj po naključju so ji dvakrat (aprila 1944, marca 45) prišli na sled, vendar niso znali oceniti, koga in kaj imajo pred seboj in so se obakrat po srditi obrambi partizanov umaknili.

Bolnišnica Franja je delovala do 5. maja 1945, v njej in njenih okolišnih oddelkih se je zdravilo vsega skupaj preko 900 ranjencev, med njimi celo en ameriški pilot. Hkrati se je v ambulanti lahko zdravilo 108 ranjencev.

Bolnišnica Franja sodi med najpomembnejše spomenike narodnoosvobodilnega boja na Slovenskem, vrhu tega je evropski pomnik humanizma in požrtvovalnosti med vojno. Njena privlačnost raste in z njim tudi število obiskovalcev, predvsem mladina kaže veliko zanimanja zanjo.

Koroške izletnike je v imenu predsednika slovenskega državnega zbora dr. Janeza Poldobnika, ki je v teh krajih doma, pozdravila njegova zastopnica Vlasta Primožič. Vodstvo skozi bolnišnico Franjo je bilo odlično.

Skorajda neverjetno: granata iz prve svetovne vojne

Izletniki s Koroške se vzpenjajo po strmih brvch do nekdanje bolnišnice Franja

Na stotiseče takih križev je bilo po dolini Soče, nekaj jih je danes v muzeju

primer je bil zravan z zemljo, Kobariid in Tolmin hudo obstreljevana. Obe strani sta se vkopali v gorski svet, pod najhujšimi napori so vojaki zvlekli celo najtežje orožje, kanone, na vrhove in grebene. Italijanska stran je pri tem bila na boljšem, ker ji ni bilo treba boriti se na številnih frontah po Evropi, kot je to morala avstro-ogrska stran. Vrh tega so Avstrijci v tretjem letu vojne bili že izčrpani, morala enot je padala in bilo je samo vprašanje časa, kdaj bojo Italijani prebili fronto na Soči.

V tem kritičnem trenutku je Dunaj prosil Nemce na pomoč. Nemški generalštab je izdelal načrt za protiofenzivo, ki naj bi bila dvanajsta na soški fronti. V največji tajnosti so izvedli ta

stroogske enote, kjer so Slovenci bili izredno številno zastopani in skupno z Bosanci strah in trepet sovražnikov, v treh dneh vrgle Italijane daleč za frontno črto in v nekaj tednih vse tja do Piave. Odločilna za uspeh ofenzive pa je bila tudi uporaba smrtonosnega plina.

Kljub temu zmagovalci

A eno leto zatem so se Italijani vrnili ponovno v Posočje, tokrat kot zmagovalci prve svetovne vojne in kot zavojevalci ter okupanti obširnih slovenskih in hrvaških ozemelj. S tem se je pričela četrta svetovna vojna, ki je pot slovenskih narodov pod kraljevino Italijo, ki je o sebi ošabno trdila, da prinaša barbarom omiko in kulturo in je bila prepričana, da jih mora čim prej

sti so nanj odgovorile z vso silo fašistične diktature. V dveh velikih procesih so obsodili številne Slovence na smrt in do smrtne ječo, mnoge pa so poslali v konfinacijo, na primer na Liparske otoke na jugu škornja.

Po napadu na Jugoslavijo aprila 1941 je Italija zasedla domala pol Slovenije, Ljubljana je postala okupirano mesto in nasilju okupatorja je sledil partizanski upor. V tem boju so Primorci sodelovali v prvih vrstah, po kapitulaciji Italije septembra 1943 pa je na njeno mesto vse do končne kapitulacije maja 1945 stopila nacistična nemška oblast.

V Kobariškem muzeju je dokumentirana predvsem 12. ofenziva oktobra 1917. In to na način, ki se dobrodejno razlikuje od drugih vojaških dokumentacij. Ne vojaška slava in herojstvo, ampak dejstva in ozadja so jedro prikaza. Z maketami, originalnimi slikami in zapiski vojaških dnevnikov je dokumentiran razvoj ofenzive, možen je pogled na oborožitev nasprotujočih si armad (vsega skupaj nad 650.000 vojakov in nad 5000 topov je sodelovalo v 12. soški ofenzivi), posebno težišče pa je namenjeno trpljenju vojakov in civilnega prebivalstva in posledicam vojnih grozot. Za to svojo usmerjenost je muzej bil leta 1993 odli-

PRED točno 40 leti je začela delovati Zvezna gimnazija za Slovence, ena najpomembnejših izobraževalnih ustanov koroških Slovencev. Pregovor »Vsak začetek je težak« je veljal tudi za profesorje/profesorice pionirje/pionirke te šole, ki je bila in je v veliki meri odgovorna za razvoj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

Prehojena pot je bila deloma trnjeva, danes pa so pogoji za šolanje optimalni. Narodna skupnost je lahko ponosna na uspešen razvoj te ustanove. Ob jubileju pa je treba razmisliti o bodočnosti in ciljih te pomembne ustanove, kajti šola mora slediti družbenim in gospodarskim spremembam v naši širši domovini.

Pod tujo streho

Z odlokom dne 9. 5. 1957 je tedanji avstrijski šolski minister dr. Heinrich Drimmel izdal odlok o ustanovitvi »Slovenske državne realne gimnazije« v Celovcu in hkrati odredil, naj se pouk prične z začetkom šolskega leta 1957/58. S tem je bil pravno storjen pomemben korak, ki je zjamčen v Členu 7 ADP, v pedagoški osamosvojitvi in enakopravnosti koroških Slovencev.

Okrog 100 dijakov in dijakinj se je po sprejemnih izpitih v obeh deželnih jezikih vpisalo v tri razrede, prostorsko dodeljene celovski realni gimnaziji v LerchenfeldstraÙe pod Križno goro. Prvo desetletje Slovenske gimnazije je bilo težavno. Bila je to provizorična namestitve pod tujo streho z izključno popoldanskim poukom tudi ob sobotah. Šoli so

Profesorski zbor iz leta 1962

Foto Zbornik

40 LET SLOVENSKE GIMNAZIJE

Iz sadike je zraslo veliko drevo

manjkali lastni učbeniki, ki so jih potem učitelji/učiteljice sami sprosti izdelovali. Tudi prostorsko je bilo tesno, prišlo pa je tudi do konfliktov (napetosti) med dijaki obeh šol.

Prva matura 1963

V jubilejnem Letnem poročilu iz leta 1966/67 je prvi ravnatelj dr. Joško Tischler zapisal: »Če gledam deset let nazaj, bi postavil v razvoju Slovenske gimnazije tri mejnike: 8. julij 1957 – dan prvih sprejemnih izpitov; 23. julij 1963 – razdelitev prvih maturitetnih spričeval; 28. maj 1967 – proslava desetletnice šole.

Leta 1963 je iz rok tedanjega dež. glavarja Ferdinanda Wedeniga sprejelo 16 fantov in deklet zrelostno spričevalo. Ob

desetletnici šole je obiskovalo gimnazijo 398 dijakov in dijakinj, profesorski zbor pa je štel 22 članov/članic.

Lastno šolsko poslopje

Po 18 letnem gostovanju v tuji šoli se je leta 1975 uresničila dolgotrajna želja dijakov/diakinj in seveda celotnega profesorskega zbora: Slovenska gimnazija je končno dobila po dolgem obljubljanju svoje lastne prostore v Ebenthaler StraÙe / Žrelski cesti. Šola je tedaj obiskovalo 436 dijakov in dijakov v 18 razredih, profesorski zbor pa je štel že 32 članov/članic. Novo poslopje in šola pa je bila tarča nemškonalacionalnih napadov s strani domovini zvestih organizacij. Slavnostne akademije 16. 5. 1976 se je udeležil

tudi bivši zvezni predsednik dr. Rudolf Kirchschläger, ki je odločno zavrnil heimatdienstove napade (Slowenisches Gymnasium – daÙ groÙe Gift).

Personalne spremembe

Po upokojitvi dr. Joška Tischlerja s koncem šolskega leta 1967 je prevzel vodstvo šole dr. Pavle Zablatnik, ki je skrbel za notranjo izgradnjo šole in za čimprejšnjo vselitev v novo poslopje. Za dr. Zablatnikom je po prav tako desetletnem vodenju prevzel ravnateljstvo v letu 1978 dr. Reginald Vospernik.

Tesno povezani z delom na SG so bili in so strokovni nadzorniki, ki delujejo v okviru oddelka 7 Deželnega šolskega sveta. Leta 1963 je bil imenovan za prvega nadzornika dr. Valentin

Inzko. Po njegovi upokojitvi ga je nasledoval dr. Anton Feinig. Od leta 1995 dalje vrši to nalogo absolvent SG dr. Teodor Domej.

Bodočnost gimnazije

Zaradi ustanovitve Dvojezične trgovske akademije pod isto streho so leta 1993 pričeli z razširjanjem prostorov (nadgradnja) in obnavljanjem poslopja. Tako so bili ustvarjeni optimalni pogoji za razvoj in šolanje slovenske mladine.

Ravnatelj Reginald Vospernik: »Glede nadaljnega razvoja Slovenske gimnazije sem z učiteljskim zborom zelo optimističen. Nadaljevali bomo sodelovanje s kulturnimi društvi in se še naprej povezovali s tereonom. Kajti samo nenehna povezanost s starši in krajevnimi faktorji je garant za nadaljnji razvoj šole. Žal pa moram ugotoviti, da upada znanje slovenščine. Šola lahko prevzame del odgovornosti, vendar ne more v celoti nadoknaditi družinskega življenja in uporabe jezika v njej. Dejstvo je tudi, da se vedno manj govori slovensko v domačem okolju. Potrebno bo razmisliti, kako izboljšati položaj in znanje slovenščine. Treba se bo več posvetiti jezikovni kulturi. Na prihodnji učiteljski konferenci bo ta tema na dnevnem redu«.

Novo šolsko leto

V tem šolskem letu je prijavljenih na Slovenski gimnaziji 445 dijakov in dijakinj. V prve razrede, letos so trije, pa jih je vpisanih 67. Do danes je šola zapustilo 1284 maturantk in maturantov. **M. Š.**

JUBILEJ

40 let »Rožanskih fantov«

Te dni so se v šentjanškem družabnostnem središču Centris srečali člani prvega sestava legendarnega moškega zbora »Rožanski fantje«. Začelo se je pred 40 leti. Že takrat neutrudni in navdušeni glasbenik z dušo in srcem Hanzi Gabrijel je zbral močno »peščico« fantov in moških in jih navdušil za petje v novem moškem zboru. Ime zanj so hitro našli in to je bil začetek »Rožanskih fantov«. K zboru so pozneje pristopili pevci iz vseh rožanskih vasi in krajev. In če Hanzi Gabrijel ne bi moral s trebuhom

za kruhom na Dunaj, bi ta pevska skupina gotovo še danes obstajala. Tako pa ostaja le spomin, in to lep, na ta zbor. Njegovi ustanovni člani (z desne naokrog): ustanovitelj in mentor Hanzi Gabrijel, Miha Pečnik, Miha Blüml, Hanzi Weiss, Matevž Šlemic, Franc Verginc, Franc Jenko, Marko Hafner, Pepi Jenko, Pepi Baumegeger, Andrej Siedler, Hanzi Kralj in Mirko Kunčič po štiridesetih letih niso obujali le lepih spominov, ampak so seveda tudi prepevali, da je kar cingljalo.

17. SVEŠKI SLIKARSKI TEDEN

Večer v spomin Francetu Goršetu

Stal je ob zibelki sveškega slikarskega tedna, te samonikle kulturne pobude SPD »Kočna«, spremljal ga je do svojega zadnjega diha in med tem tednom je vsakokrat na široko odprl svoj atelje ter se po svoje vključeval v njegovo dogajanje in tok. France Gorše, o njem je namreč govor, je trdno povezan s Svečami, kot kipar in kot slikar pa sodi ne le med slovenske, ampak sploh med velike svetovne kiperske umetnosti, saj najdemo njegova dela tako v rodni Sloveniji kot tudi v ekskluzivnih ameriških muzejih in galerijah, da o številnih eksponatih na Koroškem ne govorimo.

Letos mineva 100 let od njegovega rojstva. Zibel mu je stekla 26. septembra 1897 v Zamostecu pri Sodražici v Sloveniji. Po ljudski in obrtni šoli se leta 1920 vpiše na zagrebško likovno akademijo, kjer ga med drugimi počuje tudi prof. Meštrovič. Akademijo konča leta 1925. S tem se začenjajo njegova popotniška leta, ki so hkrati tudi doba izredne ustvarjalnosti in umetniške plodovitosti. Naslednje postaje so Trst, Gorica, Ljubljana, kjer 1934 postane tajnik Društva slovenskih likovnih umetnikov. V Ljubljani se potem, ko ima za

sabo že vrsto razstav in odlikovanj, docela posveti mali plastiki, med njegova najbolj znana dela sodi Kopalka na kopališču Ilirija. Leta 1945 se ponovno preseli v Trst, 1952 pa v ZDA, odkoder se leta 1971 dokončno vrne v Evropo in sicer v Korte. Dve leti zatem kupi Vrbnikovo domačijo v Svečah in jo preuredi v danes znano galerijo in atelje. Tu odpre leta 1980 kulturni park, posvečen znanim in neznanim koroškim slovenskim kulturnikom in izobražencem. France Gorše umre leta 1986 med zdravljenjem v Sloveniji in je pokopan v Svečah.

SPD »Kočna« je v četrtek, 4. septembra zvečer, pri Adamu priredilo večer v spomin pokojnega kiparja. Spored so oblikovali domači besedni in glasbeni ustvarjalci, bratje Smrtnik iz Kort pa so prispevali pevski okvir.

V soboto, 6. septembra, pa je prav tako pri Adamu bila zaključna prireditev s prezentacijo slik, narejenih na tem tednu. Kot je sveški običaj, niso bile razobešene le dela vabljenih likovnikov, ampak tudi amaterskih in priličnih slikarjev, ki so se udeležili popoldanskih tečajev. **A. C.**

Andrej in Lucija Feinig s klasičnim vložkom

PRIREDITVE

ČETRTEK, 11. 9.

- TRŽIČ, dvorana paviljona NOB – KKZ in Mohorjeva založba
18.00 »Koroški kulturni dnevi«.
Srečanje z Lenčko in Nikom Kupperjem
ŠENTJANŽ, k & k – k & k in SPZ
20.00 Dnevi filma v k & k – Filmi proti rasizmu in nacionalizmu.
Prikaz filma »SIDONIE«
ŠENTJANŽ, k & k – k & k in SPZ
22.00 Dnevi filma v k & k – Filmi proti rasizmu in nacionalizmu.
Prikaz filma »HASENJAGD«

PETEK, 12. 9.

- Katoliški dom prosvete
00.00 Izobraževalno potovanje na Dunaj. Spremljevalka Heide Maria Hoffmann; potovanje traja do nedelje, 14. septembra
ŠENTJANŽ, k & k – k & k in SPZ
17.00 Dnevi filma v k & k – otroški in mladinski program.
Prikaz filmov: »Vrnas Flucht«, »Neujahrsfeuer«, »Wut im Bauch«; traja do 19. ure
TRŽIČ, dvorana paviljona NOB – KKZ in Mohorjeva založba
18.00 Odprtje razstave slik Gustava Januša. Kulturni spored: Bonislava Princič (harfa); razstava odprta do 12. oktobra
SUHA, v telovadnici ljudske šole – Alfred-Töpfer-Stiftung
19.30 Praznična podelitev »Evropske nagrade za ljudsko glasbeno umetnost 1997« Oktetu Suha;
Lavdacija: univ. prof. dr. Wolfgang Suppan
ŠENTJAKOB V ROŽU, v farni dvorani – SPD Rož
19.30 »Opera za tri groše – Dreigroschenoper« (B. Brecht, K. Weill).
Nastopa: Teatr Trotamora, režija: M. Štikar, glasba: J. Štikar
ŠENTJANŽ, k & k – k & k in SPZ
20.00 Dnevi filma v k & k – Filmi proti rasizmu in nacionalizmu.
Prikaz filma »Der Schrei nach Freiheit« – Steven Biko

SOBOTA, 13. 9.

- BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – SPD Borovlje
16.00 Otroški popoldan z animatorjem Janijem Kovačičem
ŠENTJAKOB V ROŽU, v farni dvorani – SPD Rož
19.30 »Opera za tri groše – Dreigroschenoper« (B. Brecht, K. Weill).
Nastopa: Teatr Trotamora, režija: M. Štikar, glasba: J. Štikar
ŠENTJANŽ, k & k – k & k in SPZ
20.00 Dnevi filma v k & k – Filmi proti rasizmu in nacionalizmu.
Prikaz filma »Mamuti in ovni«
ŠENTPRIMOŽ, v farni cerkvi – SPD Danica in fara Šentprimož
20.00 Koncert. Sodelujejo: Andrej Feinig – orgle;
Franci Ogris – piccolo trobenta; Anton Feinig – bariton;
Andrea Korenjak – prečna flavta
ŠENTJANŽ, k & k – k & k in SPZ
22.00 Dnevi filma v k & k – Filmi proti rasizmu in nacionalizmu.
Prikaz filma »ERNESTO CHE GUEVARA«

NEDELJA, 14. 9.

- RADIŠE, v kulturnem domu – SPD Radiše
10.30 Radiško žegnanje. Igra: Trio Pavlič
ŠENTJAKOB V ROŽU, v farni dvorani – SPD Rož
15.00 »Opera za tri groše – Dreigroschenoper« (B. Brecht, K. Weill).
Nastopa: Teatr Trotamora, režija: M. Štikar, glasba: J. Štikar
BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – SPD Borovlje
18.00 Zadnja gledališka predstava »Divji lovec«.
Nastopa: Gledališka skupina SPD Borovlje

SREDA, 17. 9.

- CELOVEC, v Mohorjevi hiši – PUAK
19.00 Informativni večer »Denarce, kje si? ali možnost, da uresničim svoje manjšinske projekte s pomočjo Evropske unije«

PETEK, 19. 9.

- ŠENTJANŽ, k & k – k & k in SPZ
20.00 Predstava »Abraham« (Felix Mitterer). Gostuje gledališka skupina iz Gmünd; režija Marjan Bevk

SOBOTA, 20. 9.

- BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – SPD Borovlje
19.30 Koncert: »Vlado Kreslin«

NEDELJA, 21. 9.

- ŠENTJAKOB, v farni dvorani – Društvo upokojencev
14.00 Kulturna prireditel. Nastopajo: MoPz »Jepa-Baško jezero« in Francka Mlekuš iz Beljaka s štajersko harmoniko in petjem; nato bo sledilo družabno srečanje
ŠMIHEL, na Davidovem travniku – KPD »Šmihel«
14.00 Vaški praznik

PONEDELJEK, 22. 9.

- TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
18.00 Jezikovni tečaj italijanščine »Parliamo italiano«.
Vodi: mag. Natalie Domenig

SREDA, 24. 9.

- CELOVEC, Waaggasse – Katoliški dom Sodalitas
16.30 Slovenščina za napredujoče. Voditeljica: Nadja Volavšek
TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
18.00 Ne bom več kadil! Program za odvajanje kajenja; voditelj: Federico Harden in mag. Annemarie Höfferer
ŠENTJANŽ, k & k – k & k in SPZ
19.00 Jezikovni tečaj: Italijanščina 2. Vodi: mag. Helga Maurer;
10 x po dve uri, vsako sredo; prijave na tel: 0463/514300-22

Zveza koroških partizanov in prijateljev protifašističnega odpora, krajevni odbor Železna Kapla in Slovenski prosvetni društvi »Zarja« v Železni Kapli in »Valentin Polanšek« na Obirskem

vabijo na tradicionalni pohod

»Po poteh Gašperja, Županca in Lenarta«

Pričetek pohoda bo v nedeljo, 14. septembra, ob 8. uri pri Wölflnu (Prušnik) nad Železno Kaplo. Obiskali bomo številne domačije, pohod pa zaključili pri Peršmanu v Podpeci.

Pridružite se nam!

z veseljem sporočam odprtje svoje pisarne:

mag. gabriel wutti

odvetnik
zaprisežen tolmač za slovenščino

kärntner straße 51/1/1 • 1010 wien/dunaj
tel 01-516 23 14 23 • faks 01-516 23 13 22 • email wuttijus@aon.at

ZVEZA SLOVENSKIH IZSELJENCEV

vabi na

odkritje spominske plošče za v izgnanstvu
umrle izseljence v Frauenaurachu

v soboto, 20., in nedeljo, 21. septembra.

Cena 1300 šil. po osebi – dodatek za enoposteljno sobo 230 šil.
V ceno so vključeni: prevoz s Sienčnikovim avtobusom, cestnine, prenočitve, večerja in zajtrk.
Zaradi rezervacij prenočišč se prijavite čimprej na Zvezo slovenskih izseljencev, tel.: 0463/514300-40 (Milka Kokot).

Koroški kulturni dnevi v Trziču

Četrtek, 11. 9., ob 18. uri srečanje z Lenčko in Nikom Kuprom v dvorani paviljona NOB

Petek, 12. 9., ob 18. uri odprtje razstave slik Gustava Januša v paviljonu NOB, nastop Bonislave Princič (harfa). Razstava bo odprta do 12. oktobra letos.

Soprireditelja KKZ in Mohorjeva

PRAZNUJEJO

Herman Male iz Dol – 60. rojstni dan; Andrej Schüttelkopf iz Velike vasi – rojstni dan; Franc Wrolich iz Podgorij – rojstni dan; Milka Lamprecht iz Podgore pri Globasnici – rojstni dan; Tiča Čertov s Šajde – rojstni dan; Nuži Oraže iz Sel – rojstni dan; Franci Paulič z Obirskega – rojstni dan; Marija Žuntar iz Črgovič – 74. rojstni dan; Ru-

pert Wrulich z Radiš – 65. rojstni dan; Pirševa mama iz Kotmare vasi – 80. rojstni dan; Franci Pristovnik - Husov iz Sel – osebni praznik; Edit Sovak iz Lovank – rojstni dan; Ljudmila Sadjak iz Podjune – rojstni dan; Marija Mohar z Lancove – rojstni dan; Marija Kos iz Strpne vasi – rojstni dan; Marija

RADIO KOROŠKA SLOVENSKE ODDAJE

- ČETRTEK, 11. 9.
18.10 Rož – Podjuna – Zilja
PETEK, 12. 9.
18.10 Kulturna obzorja
SOBOTA, 13. 9.
18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca
NEDELJA, 14. 9.
6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! (mag. Klaus Einspieler)
18.00 Glasbena oddaja
PONEDELJEK, 15. 9.
18.10 Kratek stik
TOREK, 16. 9.
18.10 Otroška oddaja
SREDA, 17. 9.
18.10 Glasbena mavrica
21.04 Večerna glasbena oddaja

DOBER DAN, KOROŠKA

- NEDELJA, 14. 9.
13.30 ORF 2
PONEDELJEK, 15. 9.
1.40 ORF 2 (Ponovitev)
15.55 TV SLO1 (Ponovitev)
I »1 + 1 = 2«: S prijavo k dvojezičnemu pouku starši omogočajo svojim otrokom trdnější korak v Evropo prihodnosti
I Evropska nagrada za ljudsko glasbeno umetnost 1997 »Oktetu Suha«
I Koncert, besedna umetnost in likovno ustvarjanje: Koroški dnevi v Trziču
I Nogomet v regionalni ligi: Slovenski atletski klub – Voitsberg

DNEVI FILMA V ŠENTJANŽU

V okviru evropskega leta proti rasizmu prireja k & k center v Šentjanžu v Rožu dneve filma, ki bodo trajali od 11. 9. do 13. 9.

NA SPOREDU BODO
NASLEDNJI FILMI:

Četrtek, 11. 9. ob 20. uri:

SIDONIE, režija Karin Brandauer; zgodba po resnični usodi romske deklice, ki jo nacisti deportirajo v koncentracijsko taborišče;

– ob 22. uri

HASENJAGD, režija Andreas Gruber; februarja 1945 je 500 sovjetskih ujetnikov poskušalo pobegniti iz KZ Mauthausen. 350 je bilo ustreljenih takoj, druge pa so lovili »kot zajce« ... Civilno prebivalstvo se je lova udeležilo.

Petek, 12. 9. ob 17. uri (do

19. ure) Krajši mladinski in otroški filmi na temo tolerance in ksenofobije: VERNAS FLUCHT, NEUJAHRSFEUER, WUT IM BAUCH

– ob 20. uri

DER SCHREI NACH FREIHEIT – Steve Biko: južnoameriški borec za enakopravnost črncev je postal žrtev policijskega nasilja.

Sobota, 13. 9. ob 20. uri:

MAMUTI IN OVNI; farsa o slovenski ksenofobiji in problemih tujih priseljencev;

– ob 22. uri

ERNESTO CHE GUEVARA – Bolivjski dnevnik. R. Dindo, CH 94

Vstopnine ni!

Hobel iz Goselne vasi – rojstni dan; Leopold Leben iz Pliberka – rojstni dan; Franc Riedl iz Nonče vasi – rojstni dan; Marija Lutnik iz Dolnje vasi – rojstni dan; Marija Kristan iz Vogrč – rojstni dan; Marija Žmauer iz Strpne vasi – rojstni dan; Mari Smrtnik z Obirskega – rojstni dan; Miha Kap z Zgornjih Žamanj – rojstni dan.

SLOVENSKI VESTNIK

Usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

DEŽURNI TE ŠTEVILKE Sonja Wakounig
ODGOVORNI UREDNIKI

Jože Rovšek (-30) ... kultura, slovensko zamejstvo
Mirko Štukelj (-32) ... šport, oglasi
Sonja Wakounig (-34) ... politika, manjšinska družba

Poslovodstvo Mirko Messner (-50)

Tajništvo Urška Brumnik (-14)

Naročniška služba Milka Kokot (-40)

Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

TISK

Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA

tel. 0463/50566

VSI

Tarviser Straße 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

PLANINSTVO

Polinik vabi na izlet

V okviru napotkov za izlete, ki jih Slovensko planinsko društvo občasno objavlja v Slovenskem vestniku, je tokrat vzpon na 2330 metrov visoki Polinik (Angerkofel) v Karnijskih alpah. Ta gora se mogočno in strmo dviga južno nad Kötschach-Mauthnom / Koče-Muta, ob zahodnem vznožju pa se vije mednarodna cesta iz Kötschach-Mauthna na gorski mejni prelaz Plöckenpaß / sedlo Ploče (1360 m) v Italijo. To območje Karnijskih alp je bilo v prvi svetovni vojni, v letih med 1915 in 1917, prizorišče srditih gorskih bojev med Italijo in Avstrijo, o čemer na tem območju priča kar 1756 grobov padlih avstrijskih vojakov.

Nas bo na vrh Polinika vodila pot preko južnega pobočja iz doline Angerbachtal. Izhodišča na točko za našo in mnoge druge ture v Karnijskih alpah je znana privatna gostilna Plöckenhaus (1215 m) tik ob mednarodni cesti, dobra dva kilometra pod mejnim prelazom. Tu parkiramo in se po gozdni cesti podamo na levo proti vzhodu v stransko dolino Angerbachtal, kjer nas nekaj časa na levi strani ceste spremlja umetno jezero Grünsee, ki ga napaja potok Angerbach. Na

koncu jezera zavije cesta preko mostu na severno stran Angerbacha. Tu jo zapustimo in krenemo na levo po stezi preko travnika do bližnjega gozda, kjer se začne strm vzpon po dobro markirani stezi, ki se v številnih okljukih vije do mogočne planine z dvema pastirskima kočama, spodnja, Untere Spielbodenalm (1621 m), zgornja, Obere Spielbodenalm (1831 m). Malo nad zgornjo kočo je majhno jezerce, ki odžaja številno čredo govedi, ki se pase po teh sočnih pašnikih. Preden pa dosežemo vrh Polinika, se moramo še povzpeti na sedlo Spielbodentörl (2095 m) med zahodnim vrhom Polinika in Elferspitzo (2251 m) na vzhodu, od koder je na levo pot navzdol v Muto, po širokem vzhodnem grebenu, ki vodi naravnost na vrh.

Ko smo ga dosegli, se nam je proti severu nudil lep razgled na bližnje vrhove Cellon, Kollinkofel in Kellerspitze, proti jugu na Lienške dolomite in Ziljske alpe z mogočnim, osamljenim Reisseckom in Dobračem, proti vzhodu na Julijce s Triglavom in na našo hišno goro, na Bleščečo Komnico v Karavankah. Njene mogočne južne sosedje Jepe ni videti, ker jo zakriva

DOGODKI okrog življenja in smrti angleške kraljice Diane in njenega prijatelja, ki so te dni še posebej burili duhove, so dali dovolj snovi za razmišljanje o mejah in interesih naše informacijske družbe. Ali naj bo torej novinarjem in fotografom dovoljeno vse, tja do kršenja pravice do privatne sfere, samo da bo javnost prejela dovolj informacij o tako imenovanih zelo pomembnih osebah (VIP)?

Ali naj nas res zanima, kakšne spodnje hlače ima ta ali druga oseba iz javnega življenja? Je pomembna informacija o obleki in okusu ministrice za socialne zadeve? Bo naše življenje prikrajšano, če ne bomo zvedeli, da ima avstrijski zvezni kancler Klima standardno »delovno obleko«, ki vsebuje rdečo kravato?

Zdaj, ko so nekateri predzorni fotografi ali paparaci šli tako daleč, da so zasledovali Diano

IZ ŽENSKEGA VIDIKA

Piše dr. Štefka Vavti

in njenega prijatelja skozi Pariz, tako da je slednjič prišlo do težke prometne nesreče, je ves svet glasno zakričal zaradi predrznosti nekaterih medijev in njihovih sodelavcev.

Tudi v našem domačem

Kje so meje naše informacijske družbe?

časopisju je napolnila vest o smrti kraljice Diane kar nekaj prvih (in še drugih) strani...

Še enkrat smo se ogreli in kazali ogorčenje ob ljubki »ljudski kraljici«, ki jo je dohitela prezgodnja smrt, ki

pa zaradi našega ogorčenja ne bo bolj mirno počivala, kaj šele, da bi z njim pomagali njenima sinovoma. Komu bo slednjič lažje in bolje, če bomo ob smrti Diane še enkrat pogreli celo njeno življenje, višine in globine, ki jih je prebredla bivša žena angleškega prestolonaslednika Charlesa?

Medtem ko je preko radia bilo slišati obilo kritike na fotografije in nekatere novinarje, pa je le-ta sam kar dobro »živel« kar več dni s stalnim ponavljanjem detajlov iz življenja in smrti Diane.

Ali merimo z dvojno mero? In kaj je z vsemi tistimi kupci nemškega časopisa »Bild«, ki se svojemu mediju niso mogli odpovedati, čeprav se je krasil prav s sliko kritiziranih paparacov... Sliko, ki je kazala napol mrtvo Diano v pomečkanem avtu. Kje so torej meje senzacijske pohotnosti bralcev in konzumentov drugih medijev?

vzhodni Elferspitz. Vrnili smo se po isti poti in se odžejali v prijazni gostilni Plöckenhaus.

Poliniku ali Poldniku so dali ime naši predniki. Takšnih in podobnih gorskih imen, ki imajo pomensko povezavo z besedo poldan, je cela vrsta: Maloško poldne, Trupejevo poldne, Kališnikovo poldne, Režovnikovo poldne v Karavankah, Ra-

teške Ponce, Ponci v Martuljku v Julijcih, Polinik v Kreuzeckovi skupini ... Vsem tem vrhovom je skupno, da se nahajajo na južni strani dolin, kjer je sonce opoldne nad njihovimi vrhovi. Naši nemškogovoreči sosede tolmačijo ime Polinik, da gre za slovensko ime »sončna ura« (slawischer Name = Sonnenuhr); komplicirano, ven-

dar smiselno še kar prav). Vzpon na Polinik traja tri ure in pol, povratek dve uri in pol. Tura je tehnično lahka, vendar nekoliko naporna. Š. L.

Popravek iz prejšnje številke: v tretjem stolpcu, šesta vrstica, se mora pravilno glasiti »... do te koče je kilometer pod postajo sedežnice (velika oglasna tabla) ...«

OKVIRI

Sonja Wakounig

V vsako vrsto vpišite besede po vrsti, ne da bi vmes postavljali črna polja. Tudi opisi v okvirih so podani po vrsti in potekajo v smeri urinega kazalca, le da morate začetek ugotoviti sami. V pomoč so tri črke že vpisane. Prvi okvir je zunanji.

VRSTE: 1. kar je natiskanega – oblika ženskega imena Marjeta – pregled ali nabiranje vojakov za vojsko; 2. zardevanje – bicikel – nekdanje bivališče fevdalcev, trdnjava; 3. zelenica v puščavi – upanje, up – velika afriška ptica; 4. priimek avstrijskega kanclerja – dejavnost za krepitev telesa – gora na Koroškem, ime nekdanje tovarne celuloze na Rebrci; 5. kdor optira – ime nekdanjega ugandskega diktatorja

(... Amin) – angl. ploščinska mera – egipčanski bog sonca; 6. vstopnica – oblika plodu (žitarice) – dovolj; 7. raztegljiv trak – žival z iglami – največji morski sesalec; 8. dolina blizu Železne Kaple – starorimski pozdrav – luža, stoječa voda; 9. nebesni pojav (zatemnitev) – prireditelj ob slovesu (navadno ob koncu srednje šole) – priimek koroškega pesnika (Andrej); 10. kitica, skupina več verzov – nabirek na ogrlici – grška boginja modrosti; 11. gora pri Innsbrucku – tudi ... kura zrno najde – delavec v gostinstvu, ki pospravlja sobe; 12. tehnika v tiskarstvu – osebni zaimsek moškega spola – redka kovina, znak Co; 13. preprosta strelna orožja s puščicami – ime bivše ameriške filmske igralka Turner – brez obutve – kratica italijanske radiotelevizije; 14. najmoč-

nejša igralna karta – moč, energija – sposobnost ohranjanja dogodkov v mislih

Prvi okvir mlečni izdelek, tudi priimek češkega skladatelja (Bedřich) – našivek ob robu – umetniško ime prve slovenske filmske igralka Ide Kravanja (... Rina) – italijanski violinist in skladatelj, rojen v Piranu (po njem je imenovan glavni trg) – pasma psov – ako, če – gnus, odvrtnost – ime nekdanjega avstr. zunanjega ministra Mocka – kar nam daje krava – otočje vzdolž hrvaške obale

Drugi okvir električni udarec ob nevihti – podstavek, na katerem serviramo – kdor skrbi za čisto okolje – židovski duhovnik – ozek konec polotoka – pravoslavna sveta podoba – skandinavsko moško ime – velika soba, dvorana – pijača, ki jo pijejo ob sklenitvi pogodbe

Tretji okvir arabski okrasni element – čevapčič po turško, kepa iz mletega mesa – ameriška kratica za »vse v redu« – beležnica, zvezčič – mlajši koroški pisatelj (Janko) – pripadnik odporniškega gibanja med drugo svetovno vojno – ime italijanske pesnice Negri

Četrti okvir najbolj znano obmorsko slovensko letovišče – lokvanj – klic, poziv – slava, poznanost – madžarsko ime za Tomaža

Peti okvir dragocen okras v laseh – zabaviščni prostor v mestih – deček, pobič – stari Slovani

Šesti okvir amater, neprofesionallec – izrastki na glavi – grška boginja nesreče

Sedmi okvir poživilna črna pijača

ČRNEČE PRI DRAVOGRADU

Ščuka iz Črneškega zaliva Drave

Koroški ribiški dom ob Dravi bo kmalu dobil novo trofejo, glavo in rep ščuke velikanke. V Črneškem zalivu jo je 25. avgusta iz Drave potegnil Vlado Šauperl. Riba roparica meri v dolžino 117 cm in tehta 15 kilogramov, tako bo odslej največja med tistimi, ki jih pripravljane hranijo v Koroški ribiški družini.

Ponosni ribič je član te družine od leta 1980, sicer pa ribari že trideset let. Med drugim je dejal: »Utrujanje ribe je trajalo celo uro. Poganjala se je naravnost v zrak po cel meter, njeni pobegi pa so se odvijali na razdalji petdesetih metrov. Vmes se je ustavljala, verjetno si je nabirala moči za nadaljnjo borbo. Sčasoma so pobegi postajali krajši in postopoma sem jo lahko približeval k obali. Spremljala me je misel, da moram biti pozoren na zadnje pobege.«

Ulov je še bolj presenetljiv, saj je ribiška oprema namenjena ulovu bele ribe, ne pa roparic. »Ščuko sem ujel s plovcem, ribe roparice pa lovimo z blestivko in debelejšim najlonom,« je pojasnil in pristavil: »Ko sem zagledal ribo, sem postal presrečen ... Prevzel me je občutek, da je to življenjska sreča.«

Kolegi ribiči, ki so bili ta večer v svojem ribiškem domu, so seveda veselo nazdravljali; ribiči namreč pravijo, da mora biti riba mokra! Sedaj se Vlado

vrača v Črneški zaliv, saj ga voda in ribolov sproščata.

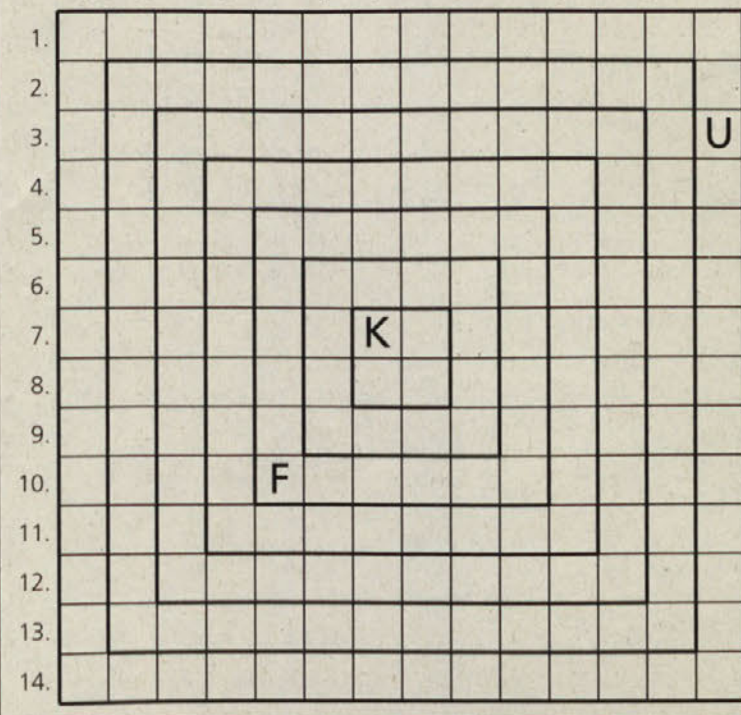
Samo Šavc

Koroški ribiči v Tržiču

Lep uspeh za člane koroških ribičev iz Roža na mednarodnem tekmovanju v lovu z muharico pretekli konec tedna na Savi pri Tržiču. Ivko Ferm, Jože Ottowitz in Gregor Reichmann so v ekipnem tekmovanju osvojili odlično tretje mesto. Hans Käfer pa je pri posameznikih prav tako dosegel bronasto kolajno.

Prireditelj vzorno organiziranega tekmovanja je bila ribiška družina Tržič.

I. L.

SAK: Mallegg; S. Sadjak, Zankl, A. Sadjak, Roy (46. M. Sadjak), Koreimann, Šmid, Kircher, Kuttig (70. Hober); Kudler (77. Lesnik), Vrabac.
Gol za SAK: S. Sadjak (40.)
Trnja vas, 500, sodnik Kornbichler

NOGOMET: SAK-VOITSBERG

Napeta tekma - 1:2 (1:1)!

Libero Simon Sadjak se je opogumil in izenačil

Foto: SV

KOT PRETEKLO nedeljo, ko je bila tekma zaradi hudega neurja prekinjena, so tudi v torek gostje iz Voitsberga šli z 1:0 v vodstvo. Gol je padel nekoliko srečno iz prostega strela, kajti žoga se je odbila s prečke v gol. Zahodni Štajerci, ki veljajo poleg Avstrije/VSV za favorita v regionalni ligi, so od vsega začetka močno pritiskali in diktirali igro. Po hitrem голу so varovanci Telliana bili nekoliko presenečeni in le počasi našli do linije. V 12. minuti je imel Kudler lepo priložnost, ko je s strelom z glave le za las zgrešil gol. Proti koncu prvega polčasa je SAK ob podpori številnih gledalcev stopnjeval pritisk in Simon Sadjak je z lepim

strelom v dolgi zgornji kot izenačil. Po pavzi so gostje vedno spet z nevarnimi konterji prodrli v kazenski prostor SAK in po kotnem strelu in nepazljivosti vratarja Mallegga je Tribi poslal žogo neubranljivo v dolgi kot. Napadalcji SAK so še enkrat mobilizirali vse moči, vendar brez uspeha. Domačim napadalcem je tokrat manjkalo poguma in pa idej. Zmaga gostov, ki so igrali nevarnejše, bili so precej močnejši v dvo-bojih in pa pri visokih žogah, je bila zaslužena.

Moštvo iz Voitsberga do sedaj še ni oddalo nobene točke in vodi s 12 točkami pred Au-

strio/VSV (10). SAK je na petem mestu (8).

Prihodnjo soboto igra SAK na tujem proti Gratkornu. Tekma bo ob 16.15

Izidi ostalih tekem:

Pliberk je igral neodločeno proti Rohrbachu 1:1, Pöllau je premagal WAC z 2:1 in Lienz je na tujem izgubil proti St. Florianu z 0:1.

M. Š.

KOROŠKI RAZREDI

PODLIGA ZAHOD

Bilčovs - Irschen	1:2 (0:2)
1. Bleiberg	6 5 1 0 19:3 16
2. Landskron	6 4 1 1 22:5 13
3. Šmohor	6 4 1 1 15:4 13
4. Vernberk	6 4 0 2 9:7 12
5. Irschen	6 3 1 2 8:7 10
6. Baldramsdorf	6 3 0 3 6:11 9
7. Bilčovs	6 2 1 3 8:7 7
8. Bače	6 2 1 3 9:9 7
9. Weißenstein	6 2 1 3 7:11 7
10. ASV Linz	6 2 1 3 3:9 7
11. Radenthein	6 2 1 3 6:13 7
12. Oberdrauburg	6 2 0 4 6:10 6
13. Winklern	6 0 3 3 5:11 3
14. Brnca	6 1 0 5 4:20 3
13./14.9: Šmohor - Bilčovs	

1. RAZRED D:

Žitara vas - Frantschach	3:0 (1:0)
Šmihel - Klopini	1:1 (1:0)
Ruda - Globasnica	2:3 (1:2)
St. Leonhard - Žel. Kapla	1:4
1. Vovbre	6 4 2 0 12:2 14
2. Globasnica	6 4 1 1 15:8 13
3. Klopini	6 3 3 0 12:6 12
4. Šmihel	6 3 3 0 8:4 12
5. Žitara vas	6 3 2 1 9:5 11
6. Železna Kapla	6 3 1 2 14:8 10
7. Grebinj	6 2 3 1 11:8 9
8. Maria Rojach	6 2 3 1 9:7 9
9. Eitweg	6 1 4 1 9:5 7
10. St. Stefan/L.	6 2 1 3 7:9 7
11. St. Leonhard	6 2 1 3 7:10 7
12. Ruda	6 0 2 4 4:9 2
13. Labot	6 0 0 6 3:16 0
14. Frantschach	6 0 0 6 3:26 0
13./14.9: Eitweg - Žitara vas, Globasnica - St. Stefan/L., Železna Kapla - Ruda, Grebinj - Šmihel	

2. RAZRED C

Sele - Treffen	2:1 (1:0)
1. Poreče	6 5 1 0 17:1 16
2. Dholica	6 4 1 1 19:7 13
3. Treffen	6 4 1 1 18:9 13
4. Kotmarja vas	5 4 1 0 15:7 13
5. Rožek	5 2 1 2 7:10 8
6. Post	5 2 1 2 7:7 7
7. Sele	6 2 1 3 8:15 7
8. Sentjakob	5 2 0 3 5:12 6
9. Donau	5 1 2 2 8:10 5
10. Kriva Vrba	5 1 1 3 6:8 4
11. Ledince	5 1 1 3 7:10 4
12. HSV	5 0 1 4 2:9 1
13. Osoje	5 0 1 4 4:18 1

2. RAZRED D

SAK II - Guttaring	8:0
1. KAC	6 6 0 0 19:2 18
2. Gurk	6 5 1 0 14:6 16
3. SAK II	5 3 1 1 16:7 10
4. Oberglan	6 3 1 2 10:7 10
5. St. Urban	5 3 0 2 9:10 9
6. Guttaring	5 3 0 2 6:11 9
7. Straßburg	6 2 2 2 12:10 8
8. Weitensfeld	5 1 1 3 5:9 4
9. Eberstein	5 1 1 3 6:11 4
10. Steuerberg	6 1 1 4 8:14 4
11. Ulrichsberg	3 0 2 1 5:6 2
12. Kappel	5 0 1 4 2:9 1
13. Kraig	5 0 1 4 5:15 1
13./14.9: Straßburg - SAK II	

2. RAZRED E

Rikarja vas - Dobrla vas	7:1
Pliberk II - Sinča vas	1:3 (1:1)
Djekše - Mauterndorf	8:2
Galicija - St. Margarethen	0:0
Tinje - Žvabek	3:0 (2:0)
1. Rikarja vas	6 5 1 0 25:5 16
2. Tinje	6 5 1 0 24:4 16
3. Sinča vas	6 4 2 0 21:8 14
4. Reichenfels	5 4 0 1 15:6 12
5. Galicija	6 2 3 1 9:11 9
6. Djekše	6 2 2 2 19:11 8
7. Važenberk	6 2 2 2 8:10 8
8. Dobrla vas	6 1 4 1 7:12 7
9. St. Margarethen	6 2 1 3 5:11 7
10. Sentspeter/V.	6 1 2 3 14:19 5
11. Pliberk II	6 1 1 4 7:16 4
12. Žvabek	6 0 3 3 3:11 3
13. Preitenegg	6 0 1 5 4:12 1
14. Mauterndorf	5 0 1 4 5:30 1
13./14.9: St. Margarethen - Pliberk II, Sinča vas - Rikarja vas, Dobrla vas - Važenberk, Žvabek - Djekše, Mauterndorf - Galicija	

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE 2006

Ali bo izbrana Koroška?

hearingu ÖOC komisij bo prišlo do glasovanja. Izbor kandidata pa je odvisen tudi od lobiranja posameznih dežel in od tega, kako se bo opredelila zvezna vlada.

Referendum bo 5. oktobra

Danes, 11. septembra, so se srečali vsi župani/županje koroških občin v Celovcu, kjer so jim s strani pripravljalnega komiteja predložili detajliran projekt o igrah »Brez meja« ter o posledicah kandidature.

Zagovorniki ZOI 2006 si pričakujejo razcvet gospodarst-

vočk od skupno 23 področij, ki bodo odločilnega pomena za predstavitev pred IOC. Najvažnejše točke so: športni kompleksi, olimpijsko naselje, financiranje, varnost in medicinska oskrba, ekološka vprašanja, medijski in marketinški koncepti. Po predstavitvi 19. septembra pa bo posebna komisija obiskala posamezne kraje in si ogledala športne komplekse ter jih preverila.

Do 10. oktobra bodo komisije predložile pri ÖOC pismene ocene. Dokončna odločitev o izboru avstrijskega kandidata bo padla začetek novembra. Po

DOBER teden pred predstavitvijo avstrijskih kandidatov za ZOI 2006 pri Avstrijskem olimpijskem komiteju (ÖOC), je generalni tajnik Koroškega organizacijskega komiteja Dieter Janz poln optimizma. Mnenja je, da imajo Slovenija, Julijska krajina in Koroška s projektom iger »Brez meja« najboljšo možnost od vseh avstrijskih kandidatov. ÖOC bo namreč imenoval tistega kandidata, ki ima pri Mednarodnem olimpijskem komiteju (IOC) najboljše šanse. Janz: »Če bo sploh avstrijska kandidatura pri IOC uspešna, potem je projekt iger »Brez meja« absolutno primeren«.

Ključna vprašanja

Predstavitev avstrijskih kandidatov pri ÖOC bo potekala po abecednem redu. V obravnavo bodo sprejeli enajst ključnih

EP KOLESARJEV

Prva medalja

Konec preteklega tedna je priredila Unija evropskih kolesarjev (UEC) na progi ob Baškem jezeru evropsko prvenstvo kolesarjev pod 23 let. Na tem prvenstvu Peter Wrolich ni več sodeloval, ker je maja t.l. postal star triindvajset let. Zmagal je Italijan Salvatore Commesso pred Švicarjem Montgomeryjem in Avstrijcem Gerritom Glomserjem. Presenetljiv in razveseljujoč izid za Avstrijce. Gerrit Glomser je doma na Salzburškem, letnik 1975 in šteje že leta med najbolj obetavne kolesarje Avstrije.

Po lanskoletni sezoni, ki se je končala zanj brez vidnega rezultata, je s svojim privatnim menedžerjem Moserjem zapustil Avstrijo in se priključil kolesarskemu klubu Mapei Treviso. Kar se je dogodilo z njim v Italiji, je pravi čudež. Zmagal je na nekaterih pomembnih dirkah, si tako priboril majico v avstrijski reprezentanci in končno zasedel na evropskem prvenstvu odlično tretje mesto. V enem samem letu se je mladi kolesar v

Bronasti Glomser z J. Wrolichom

Italiji povzpel do evropskega vrha. Že pred tekmovanjem je izjavil Berni Gugganig, eden najboljših avstrijskih kolesarjev, da je pretekli teden prekolesaril nekaj kilometrov treninga z Glomserjem in da mu na hribih ni več mogel slediti.

Dejstvo je, da je mladi športnik zapustil Avstrijo, ker v tej državi, kjer televizija prenaša vsak trening Formule 1, kjer se prične televizijski prenos nogometne tekme (Avstrija - Švedska) eno uro pred začetkom tekmovanja enostavno ni videl več možnosti za uspešno nadaljevanje svoje športne poti. Z bronasto kolajno pa je bila poplačana njegova trnjeva pot v inozemstvu. Želim mu še obilo športnih uspehov!

Joško Wrolich

ŠAH

Zmaga šahistov SŠZ

Šahovska ekipa SŠZ je v pripravljalni tekmi na štirih deskah premagala celovško moštvo SV Zugzwang s 2,5:1,5. Zmagal je Ivko Ferm, remizirali pa so Jozi Amrusch, Rupert Reichmann in

Robert Hedenik. Na hitropoteznem turnirju pa je zmagal bivši igralec SŠZ Franci Rulitz (7 točk) pred Amruschem (6) ter Gernotom Isolo in Ivanom Lukanom (oba po 5 točk) I. L.

ŠAHOVSKI OREH ŠTEV. 88

Silvo Kovač

Mišto - Kloza / Poljska 1955

Na črnega kralja v kotu šahovnice je beli usmeril napad svojih figur, vendar pa izgleda, da je v nastalem položaju napad belega otopel. Črni je namreč povezal črnopoljnega lovca belega na d4, ki brani

kralja na črni poševnici. kako je belemu, ki je na potezi uspelo nadaljevati z napadom na črnega kralja in zmagati. Pri reševanju upoštevajte delovanje vseh belih figur!

Rešitev štev. 87

Velemejster Aljehin se ne izogiba glavne variante, saj je nasprotniku pripravil majhno past, v katero se je le-ta hitro ulovil. 1.Tf2:!! / 1.Tb1? Df4!; 1.Tf5: Dd4! / 1...gf2 2.Tf5: Kf5: 3.g4+! Poanta bele kombinacije! Beli kralj z lahkoto obračuna s črnim kmetom na f liniji 3...Kg4 4.Kg2! in Aljehin je v nadaljevanju zmagal!

